

Literární mapa Hlučínska - řešení úkolů

(pozn. VOŽ = volná odpověď žáka)

Kozmice

- **Medailonek kozmického rodáka Josefa Hoše**
 - 1) Co mohlo vést Josefa k tomu, že dezertoval?
 - 2) Po návratu do rodných Kozmic se setkal i s negativními reakcemi. Co mu ostatní vyčítali?

Štěpánkovice

- **Štěpánkovická kronika**
 - 1) Jakou náladu měli muži ze Štěpánkovic? Báli se?
 - 2) Jak se na celou věc s válkou díval místní farář?
 - 3) Co myslel autor slovy "bylo to, jakoby se měli loučící se vojáci z této krásy ještě jednou opít"?
- **Štěpánkovice aneb Svatá země na „Prajzské“**
 - 1) Co znamená slovní spojení "přejít Jordán"? Jak může název této řeky souviset s Palestinou? **Toto slovní spojení znamená zemřít. Řeka Jordán protéká územím historické Palestiny, dnešním Izraelem.**
 - 2) Kudy mohli jezdit obyvatelé Kravař a Koutů do Štěpánkovic? Jaká místa (řeky, vesnice,...) míjeli? **Z Kravař a Koutů mohli přímou cestou a míjeli potok Štěpánka. Také mohli delší cestou přes Nový Dvůr a Svobodu.**

Třebom

- **Třešňovou alejí**
 - 1) Vymysli tři hashtagy, které vystihnou pocity vojáka. **VOŽ**
 - 2) Jak se mohlo projevit vojákovovo chování po návratu z fronty?

Sudice

- **Komtesa ze zámku**
 - 1) Detektivní pátrání: Rozdělte se do skupin a vytvořte vlastní teorii: Jak komtesa skutečně zemřela? Kdo mohl být za její smrt zodpovědný? Svě řešení obhajte před třídou jako „vyšetřovací tým“. **VOŽ**

- 2) Tajemný deník: Napiš krátký zápis do deníku: z pohledu komtesy několik dní před smrtí nebo z pohledu Johany po tom, co ji v kostele spatřila. **VOŽ**
- 3) Komiks nebo ilustrace: Vytvoř komiks o 4–6 obrázcích zachycující: příjezd komtesy, její tajemnou smrt, objev krvavého šátku, reakci obyvatel. **VOŽ**

Strahovice

- **Medailonek Jana Malchárka**

- 1) Přelož správně následující věty.

Kaj se uvijaš? a) Kam jdeš? **b) Kam chvátáš?** c) Kde se tu bereš?

Rožni, bo tu nic nevidač. a) Zhasni, ať není nic vidět. b) Počkej, až se ti rozsvítí. **c) Rozsviť, protože není nic vidět.**

Zys tu zystu! **a) Sněž tu buchtu!** b) Sněž tu polévku! c) Sněž ten knedlík!

Ten klajd je nic vert. a) Poklad je v trapu. **b) Šaty už nevypadají nejlíp.** c) Oblek se nehodí.

Dyč to su ešče gagalky. **a) Vždyť to je ještě nezralé.** b) Vždyť je to už přezralé. c) Začíná to hnit.

Kaj idžeš, do masařa? a) Kam jdeš, do lékárny? b) Kam jdeš, do obchodu? **c) Kam jdeš, do řeznictví?**

Dam se šnyclu s kartofelšalatem. a) Dám si sekanou s bramborem. b) Dám si smažák s hranolky. **c) Dám si řízek s bramborovým salátem.**

Ten gyzd je beštymt zas v šinku. **a) Můj muž je určitě v hospodě.** b) Můj táta je určitě na mši. c) Můj syn je určitě v práci.

Umyj čepani a poč se lehnuč. a) Umyj si boty a pojd' se vypotit. b) Umyj si ruce a přijď ke mně. **c) Umyj nádobí a pojd' spát.**

- 2) Zahraj si pexeso online a přiřaď kartu s nářečním výrazem k obrázku.
správná dvojice je ta, která zůstane na obrazovce

Oldřišov

- **Kostel a zvon**

- 1) Ze kterého roku pochází nejstarší oldřišovský zvon?
a) 1507
- 3) Napiš krátkou povídku, jak by se zvon cítil, kdyby mohl vyprávět svůj osud.
VOŽ
- 4) Představ si, že jsi farník v roce 1942. Napiš dopis příteli o tom, jaké pocity máš, když zvon odvázejí. VOŽ

- **Zámek**

- 1) Který šlechtický rod vlastnil zámek jako poslední?
b) Weiseři
- 2) Plakát kulturního centra: Vytvoř moderní plakát (infografiku), který láká obyvatele na akce v zámku po roce 2019. VOŽ
- 3) Připrav krátký dramatický výstup, kdy rodina Weiserů musí zámek opustit.
VOŽ
- 5) Paměť místa: Zamysli se, proč je důležité uchovávat historické budovy, i když mění svou funkci. VOŽ

- **Panský kyj**

- 1) O čem můžeme s jistotou tvrdit, že je na oldřišovské pověsti pravdivé?
a) místo děje – oldřišovské panství
- 2) Vytvoř dopis, ve kterém vesničané žádají faráře o pomoc s prokletým kyjem.
VOŽ
- 3) Pokračování pověsti: Vymysli, co by se stalo, kdyby kyj nebyl zazděn. VOŽ
- 4) Komiksová verze: Zpracuj pověst jako krátký komiks se třemi až pěti obrázky.
VOŽ

- **Chmulovec**

- 1) Vytvoř k příběhu ilustraci nebo komiks. VOŽ
- 2) Rekonstrukce událostí – „Co se skutečně stalo?“ - vytvoř tři možné verze toho, co způsobilo zánik tvrze. Každá verze musí být popsána jako krátká zpráva nebo kronikářský záznam. VOŽ

- 3) Vyhledej v textu tři znaky, které ukazují, že panstvo zneužívalo svou moc. Najdi v textu popis katastrofy a vypiš slova, která vytvářejí dramatickou atmosféru. Jaké zvuky nebo jevy lidé později slyšeli z bažiny?
- večer pak často až do ranního kuropění veselé bankety a nezřízené pijatiky, na které byly pro obveselení hostů nezřídká zatahovány i mladé dívky oldřišovských poddaných
 - večer se přiřítíl panský kočí s povozem a biřicem, který začal násilím z domů vyvádět dívky pro zámecké pobavení
 - pořádaly se zde ve dne hony na zvěř
 - Záře nad tvrzí se náhle proměnila v pronikavý požár a za ohlušujícího rachotu jakoby se otevřela země a zámecký objekt náhle zmizel.
 - ozýval se nářek lidí a bučení krav.

- **Vilijová mačka**

- 1) Vymysli příběh o kouzelné mačce -představ si, že recept není jen kuchařský návod, ale tajný postup na výrobu kouzelné mačky. Napiš krátký příběh (10–15 vět), ve kterém vysvětlíš: kdo recept objevil, proč se do mačky přidává zelenina, jaké kouzlo mačka umí, co se stane, když se přidá příliš perníku nebo málo povidel. **VOŽ**
- 2) Nakresli plakát/ komiks „Jak vzniká mačka“ - vytvoř obrázkový postup receptu. Každý krok znázorni kresbou nebo komiksovým okénkem. **VOŽ**

Hněvošice

- **Kostel**

- 1) Odpověz na otázky podle přečteného textu.
 - a) Kdy byl kostel postaven a kdo jeho stavbu financoval?
 - 1730, Johan Rudolf Žarovský ze Žarova
 - b) Z jakého slohového období pochází hněvošický kostel sv. Petra a Pavla? Jaké stavební prvky kostel má (uved' alespoň tři)?
 - baroko
 - zvonice, sakristie, kněžiště
 - c) Jaké změny proběhly při rekonstrukci v letech 1842–1857?
 - obnovení interiéru, kamenná podezdívka, nová střecha, sanktusník
 - d) Co se opravovalo při rekonstrukci v letech 2007–2008?
 - plechová střecha nahrazena šindelovou a došlo k restaurování oltáře, obrazů a celého interiéru

- 2) Zamysli se, proč lidé stále investují čas a peníze do oprav historických kostelů. Proč je podle tebe důležité opravovat a chránit historické kostely? Jakou roli může mít kostel dnes – kromě duchovní funkce? **VOŽ**

Velké Hoštice

- **Památky**

- 1) Která z hoštických památek je zařazena do seznamu státních nemovitých kulturních památek?

c) zámek

- 2) Vytvoř mapu obce, kde vyznačíš kapli, kostel, sochy a zámek. **VOŽ**

- 3) Napiš návrh, jak by se mohl zámek využívat za dalších 50 let. **VOŽ**

- **Msgr. Josef Ryba**

- 1) Mapa jeho života - vytvoř mapu, na které vyznačíš všechna místa, kde Josef Ryba žil a působil: **Velké Hoštice – Opava – Praha – Libštejn u Aše – Würzburg – Hammelburg – Schonungen – Gemünden am Main – Werneck – Prosselsheim.**

- 2) Rozhovor s Josefem Rybou - ve dvojicích vytvořte rozhovor – jeden je novinář, druhý Josef Ryba. Otázky mohou být například:

Co pro vás znamenalo kněžství?

Jak jste prožíval odsun?

Co vás drželo při síle? **VOŽ**

- 3) Plakát: „Člověk, který sloužil 76 let“ - vytvoř plakát, který představí Josefa Rybu jako osobnost – jeho hodnoty, práci, životní cestu a zajímavosti (např. že se dožil 100 let). Může být výtvarný, textový nebo kombinovaný. **VOŽ**

- 4) „Kufr Josefa Ryby“ – co by si vzal na cestu?

Nakresli nebo sepiš obsah kufru, který by si Josef Ryba mohl vzít při odsunu v roce 1946. Vyber 10 věcí, které by pro něj byly nejdůležitější, a vysvětlit proč.

VOŽ

Šilheřovice

- **Zámek**

- 1) Napiš deníkový zápis, ve kterém popíšeš, proč Rotschildové nechali vystavět lovecký zámeček a přestavět zámek. **VOŽ**

- 2) Vytvoř scénu, kde se setká moderní golfista s duchem barona Rothschilda.
VOŽ

Kobeřice

• Chudobky

- 1) Nakresli krátký komiks (6 okének), který zachytí nejdůležitější momenty příběhu.
Zaměř se na emoce postav – únavu, hněv, lítost, odpuštění. VOŽ
- 2) Napiš deníkový zápis z pohledu Josefa Stillera po návratu z pouti do Říma. Můžeš popsat, co během cesty prožíval, čeho se bál a co mu rozhršení přineslo. VOŽ
- 3) Napiš krátký humorný rozhovor mezi dvěma koňmi, kteří zastavili před kostelem. Proč se najednou odmítli hnout? Co si asi povídali, když sedlák křičel? VOŽ
- 4) Vymysli jiný konec pověsti. Co kdyby Anton nezemřel? Co kdyby Josef opravdu potkal papeže? VOŽ
- 5) Napiš krátkou povídku o tom, co se dělo s obrazem Nanebevzetí Panny Marie během celé pouti – třeba z pohledu samotného obrazu. Co viděl a „zažil“? VOŽ
- 6) Načrtni mapu Josefovy pouti z Kobeřic až do Říma. Přes které země mohl Josef putovat do Říma? VOŽ Čechy, Rakousko, Itálie
Jak dlouho mu to mohlo trvat pěšky? Pěší pouť z Kobeřic do Říma, což je vzdálenost přibližně 1300–1400 km (v závislosti na trase přes Alpy), by v průměrném tempu poutníka mohla trvat zhruba 45 až 60 dnů. Jakými těžkostmi musel během cesty procházet? Neznal svou přesnou polohu, nešel podle mapy, které jsou dnes. Určitě bloudil. Neměl mobil, a tak nevěděl, kde doplní jídlo, pití. Nevěděl, kde bude spát. VOŽ
Najdi rozdíly mezi putováním kdysi a dnes. Dnes je možné si zamluvit ubytování předem, poutníci mohou využít veřejné dopravy, což kdysi možné nebylo. VOŽ

Bělá

- **Labyrint**

- 1) Napiš krátký příběh o tom, co bys našel uprostřed labyrintu a jak by tě to změnilo. **VOŽ**.

Jaký význam měly křesťanské poutě do Jeruzaléma?

Poutníci věřili, že návštěva svatých míst jim přinese odpuštění hříchů a spásu. Pout' byla často vykonávána jako poděkování za uzdravení nebo jako splnění slibu daného Bohu v těžké situaci. Poutníci se vydávali do Jeruzaléma, aby mohli "jít ve stopách Krista", vidět místa jako Chrám Božího hrobu, Olivovou horu či Via Dolorosa, což jim umožňovalo hlubší prožitek víry a propojení s Písmem. Jeruzalém tak představoval pro křesťany absolutní duchovní střed, jehož návštěva měla moc změnit život poutníka.

- 2) Nakresli obrázek tvého vlastního labyrintu. **VOŽ**

Bohuslavice

- **Struhalův dub**

- 1) Napiš krátký příběh, který se může odehrávat u dubu - například o osudech lidí, kteří kolem stromu procházeli. **VOŽ**
- 2) Vymysli kreativní popisku k tomuto stromu. **VOŽ**
- 3) Nakresli Struhalův dub podle popisu. **VOŽ**
- 4) Kdo mohl odpočívat pod Struhalovým dubem? Vyber, zda se jedná o pravdu nebo lež.

Pod Struhalovým dubem mohl v 18. století odpočívat císař Josef II. **P**

Pod Struhalovým dubem mohl posedět Jan Amos Komenský během svého putování po Moravě. **L**

Pod dubem se mohl zastavit Wolfgang Amadeus Mozart při cestě z Vídně do Prahy. **P**

Dub mohl poskytnout stín K. H. Máchovi při jeho toulkách krajinou. **P**

Pod dubem mohl trávit čas Jaroslav Hašek během 1. světové války. **P**

Pod dubem mohl odpočívat Jára Cimrman při jedné ze svých expedic. **L**

Pod Struhalovým dubem mohl sedět František Palacký při cestách po českých zemích. **P**

Albert Einstein se mohl u dubu zastavit během svého pobytu v Čechách. **P**

Pod dubem mohl rozjímat Bohumil Hrabal při svých procházkách. **P**

Pod dubem mohl odpočívat praotec Čech při cestě na horu Říp. **L**

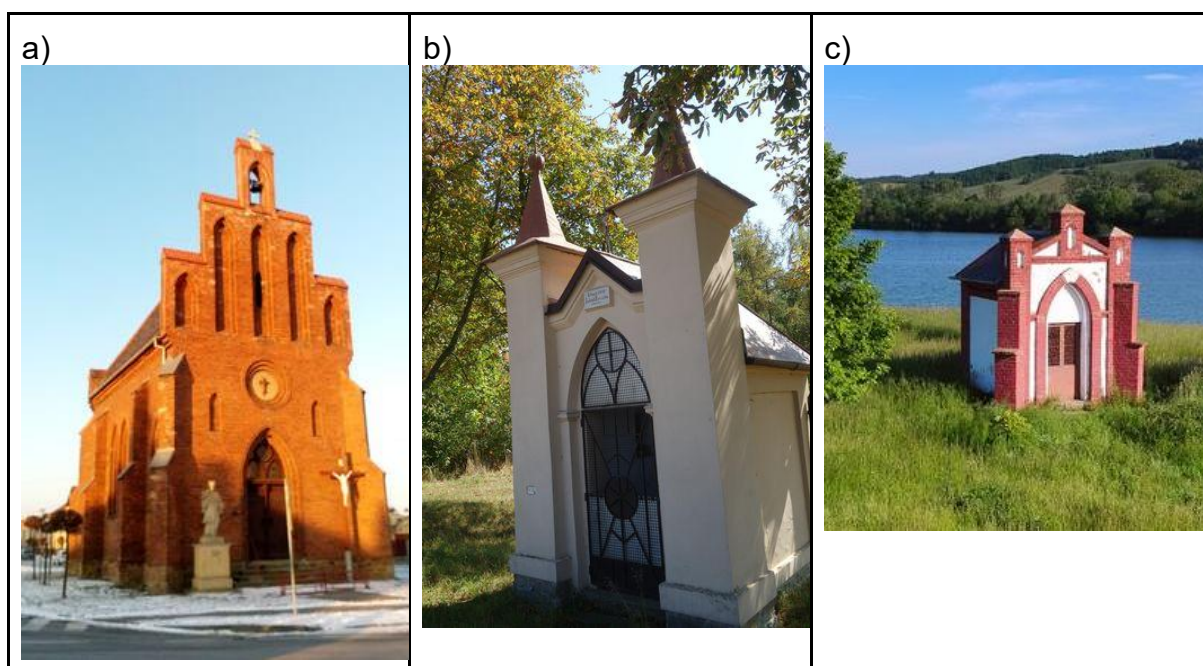
Dolní Benešov

- **Chudobky**

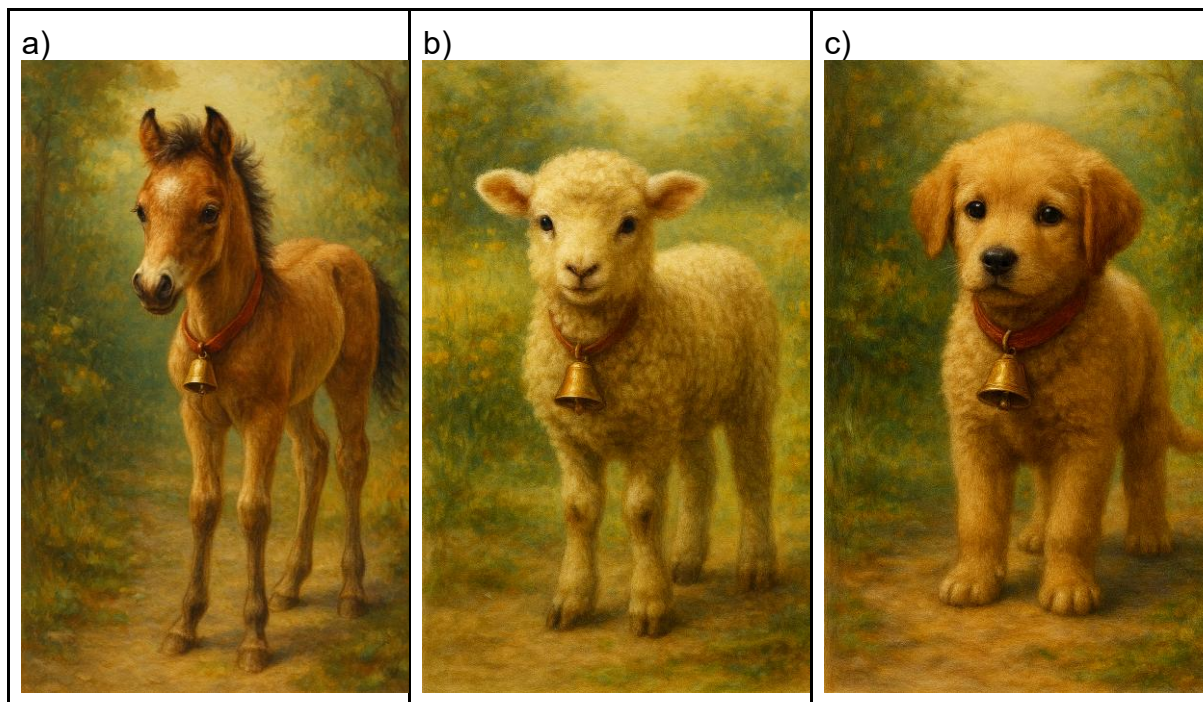
- 1) Představ si, že bys objevil tajnou chodbu z této pověsti. Jak bys postupoval dál? **VOŽ**

Bonusové otázky:

U které z kapliček je podle pověsti jeden z východů z tajné podzemní chodby?

Které zvíře podle pověsti poslali na průzkum podzemní chodby? (Údajně tam dodnes běhá a zvoní zvonečkem?)

Správná odpověď: kaplička B), zvířátko A)

Píšť

- **Chudobky**

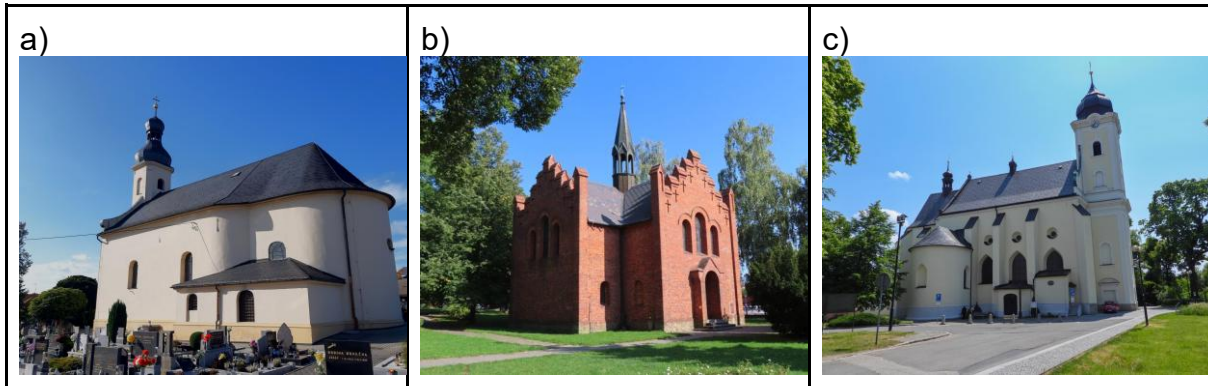
- 1) Vytvoř krátkou příručku o pěti bodech, která vysvětluje, jak se chovat při setkání s čarodějnými předměty. Přidej příklad z příběhu, kde krejčík postupoval špatně a jak měl postupovat správně. **VOŽ**
- 2) Jaký literární žánr je báchorka "Čarodějnické máslo z Píště"?
a) pověst b) povídka c) **pohádka**

Hlučín

- 1) Představ si, že jsi historik-detektiv z 21. století, který má zjistit, co se ve skutečnosti stalo. Napiš tři hypotézy, které by vysvětlily: proč Maruša vypadala jako mrtvá, jak se mohla probudit v rakvi, proč přišla o nos. U každé hypotézy uveď, jakými důkazy bys ji potvrdil nebo vyvrátil. **VOŽ**
- 2) Záchranný manuál: Jak předejít předčasnému pohřbení. Vymysli krátký manuál o pěti bodech, který by měli lidé na panství dodržovat, aby se podobná událost

už neopakovala. Zamysli se nad tehdejší dobou – žádné moderní přístroje – a navrhní postupy, jak spolehlivě poznat, zda je někdo skutečně mrtvý. **VOŽ**

Bonusová otázka: **Ke kterému z hlučínských kostelů se vztahuje tato pověst? (správná odpověď C)**

Služovice

- 1) Napiš dopis z pohledu prokleté ženy (jejímu muži, faráři, ...). **VOŽ**
- 2) Vytvoř mapu prokleté louky (místo, kde se muž oběsil, trasu, kterou žena běhá, místo, kde se objevuje černý pes, hranici, za kterou se nesmí vstoupit). **VOŽ**
- 3) Výtvarně navrhni symbol ohnivě koule, znak černého psa, runu pro nevěru nebo erb zakleté ženy. **VOŽ**
- 4) Vymysli alternativní konec pověsti. **VOŽ**
- 5) Natoč krátký podcast "Tajemství louky u Oldřišova" (rozhovor s pamětníky, rekonstrukce události, ...). **VOŽ**

Kravaře

- Zámek

- 1) Která dvě umělecká jména jsou v textu zmíněna?
 - Jan Jiří Lehner
 - Ignác Emanuel Eckstein
- 2) Tři důležité letopočty a co se v nich událo:
 - 1662 – vznik zámecké kaple.
 - 1721 – začátek vrcholně barokní přestavby zámku za Jana Rudolfa z rodu Eichendorffů.
 - 1728 – dokončení barokní přestavby zámku.

- 3) Žáci zhlédnou na YouTube video Zámek Kravaře – vrcholně barokní venkovské sídlo (cca 11 minut, lze zkrátit), dělají si průběžné poznámky, dobře poslouchají a na základě toho napíší 5 vět, co nového se dozvěděli.
VOŽ

• **Koutské a Zábřežské louky**

- 1) Jak dlouhá je trasa a podél jakého potoka vede?
- Trasa je dlouhá **3 kilometry**.
 - Vede podél potoka **Štěpánky**.
- 2) Pravda x lež (urči, zda jsou následující tvrzení pravdivá (P) nebo nepravdivá (N):
- a) Stezka vede pouze po upravených cestách. → **N**
- b) V oblasti nežijí žádné chráněné druhy. → **N**
- c) Stezka je určena jen dospělým návštěvníkům. → **N**
- d) Jedná se o poslední větší luční území v nivě Opavy. → **P**
- e) Stezka byla vybudována v roce 2010. → **N** (byla vybudována v roce 2020)
- 3) Popis zvířete **VOŽ**

Chuchelná

• **Hrobka Lichnovských**

- 1) **Proč si rod Lichnovských vybral Chuchelnou jako místo pro svou rodinnou hrobku?**
- **Protože Chuchelná byla spjata s počátky jejich šlechtického rodu – zdejší panství vlastnili už od prvních let 17. století.**
- 2) **Která stavba v Hradci nad Moravicí připomíná svým vzhledem tuto hrobku?**
- **Hrobka svým vzhledem připomíná Červený zámek v Hradci nad Moravicí.**
- 3) **Doplňovací cvičení**
- a) Lichnovští vlastnili zdejší panství už od **prvních let 17. století**.
- b) Cihlová stavba hrobky připomíná **Červený zámek** v Hradci nad Moravicí.
- c) Za druhé světové války byl kostel zničen **na Velký pátek** roku 1945.
- d) Po válce byly sarkofágy **násilně** otevřeny a ostatky **zazděny** v jednom z výklenků.

Darkovičky

- **Areál čs. opevnění Hlučín - Darkovičky**

1) Jaké objekty tvoří tento pevnostní areál?

Areál tvoří:

- pěchotní srub MO-S 18
- pěchotní srub MO-S 19
- lehký objekt vz. 37A

2) Kdo jsou tzv. „bunkrologové“?

Bunkrologové“ jsou nadšenci a odborníci, kteří se zabývají výzkumem, obnovou a prezentací československého opevnění. Pečují o bunkry, studují jejich historii a podílejí se na jejich rekonstrukci i zpřístupnění veřejnosti.

3) Napište text a vytvořte propagační plakát k pochodu po linii opevnění.

VOŽ

- **August Scholtis**

1) Kolik knih celkem napsal a vydal?

Napsal a zveřejnil 17 knih.

2) Jak se jmenuje jeho autobiografie?

Jeho autobiografie se jmenuje „**Pán z Bolatic**“.

3) Pravda × Lež

- a) August Scholtis vyrůstal v německy mluvící rodině. – **N**
- b) Většinu života strávil v rodných Bolaticích. – **N**
- c) Po roce 1933 měl zakázáno publikovat. – **P**
- d) Ve svých dílech se vůbec nevěnoval rodnému kraji. – **N**
- e) Překládal česká díla do němčiny. – **P**
- f) Stal se členem Německé akademie pro jazyk a literaturu. – **P**

4) Vysvětlení pojmů

- **Optovat** – vybrat si státní příslušnost (rozhodnout se, ke kterému státu budu patřit).
- **Autobiografie** – kniha, ve které autor píše o svém vlastním životě.
- **Korespondence** – písemná komunikace mezi lidmi (dopisy).
- **Hlučínsko** – oblast ve Slezsku na severovýchodě České republiky u hranic s Polskem.
- **Administrativní práce** – kancelářská práce (psaní dokumentů, přepisování, vyřizování úředních věcí).
- **PEN klub** – mezinárodní organizace spisovatelů (sdružení autorů podporující literaturu a svobodu slova).

Zábřeh

- 1) Představ si, že jsi Josef Smolka. Napiš současný krátký lidový příběh nebo vymysli pohádku, kterou bys mohl vyprávět dětem ve své škole. VOŽ
- 2) U fotografie si všimni, jak vypravěč používá gesta a výraz obličeje. Nacvič si krátký příběh z čítanky nahlas a zkus využít podobná gesta a intonaci, aby byl vyprávěný příběh živý. VOŽ
- 3) Nakresli portrét Josefa Smolky podle fotografie a doplň ho detaily, které vystihují jeho osobnost a život na Hlučínsku. Přidej například symboly lidových tradic nebo znaky typické pro Zábřeh nebo Štěpánkovice. VOŽ